

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előfizetési pénzek
s a lap kezelését illető minden tárgyat a kiadó-hivatalhoz (Első magyar egyesületi könyvnyomda, 3 korona-utca, 18. sz. a.) intézendők.
Bérmentetlen levelek el nem fogadhatók.

Előfizetési ár:
egész évre 20 frt. félévre 10 frt., negyedévre 5 frt.
Beigatási díj: 6-hasásos petit-sor 5 kr., bélyegdíj mindenbeigatásért 30 kr.
A „nyilt-tér“-ben 4-hasásos petit-sor 20 kr.

Rendkívüli előfizetés

„FÜGGETLEN LAPOK“ következő folyamára.

Február—martius 2 óra . . . 3 ft. 40 kr.
Február—aprilisi ¼ évre . . . 5 „ — „
Február—juniusi 5 óra . . . 8 „ 40 „

A „Függ. Lapok“ kiadó-hivatala.

EGYHÁZI ÜGYEK.

Pest, febr. 13.

A szervezkedési tárgyhalmaz közepette, midőn nézeteinket már két munkalat felől, mely két különböző táborból eredett, általánosságban elmondottuk, engedjék meg nekünk, míg tovább haladnánk széttekinteni a téren, melyre álltunk.

A dolgok rohamos fejlődése kényszerít e rövid leírásra, mely míg eljárásunk szigorú correctsége igazolja a közönség s olvasóink előtt, szükséges is, mert kezdetén állunk a dolgok megoldásának, s a helyzet komoly megvilágítása eltávolíthat sok félreértést, megelőzhet sok nehézségeket.

Nem mondunk újat olvasóinknak, ha emlékeztetjük, miszerint mi, lapunk első megindulása előtt, fedezni akarván magunkat az ily dolgokkal járó, de mindig kiszámíthatlan következtetések felelősege ellenében, nemcsak jó eleve bejelentettük — mi, a felszólítottak — szándékunkat, de programunk egész szövegét írásban közöltük a magyar püspöki kar három fejevel.

Programunk semmi ellenvetésre nem talált.

Mi ismertük a helyzet kényes voltát, melyre felhiva léptünk, s nem csalatkoztunk máig. Gondosan megvizsgáltuk a tért is, melyet elfoglaltunk és lapunk élére, annak első számában lenyomattuk azon programot, mely ellen kifogás nem volt, és melynek jelszava 1848, szigorun megtartott működési kerete az akkori püspöki kar „Emlékirata.”

Mi biztos kalauznak tartottuk a magyar püspöki kar egyhangulag kifejezett alapnézeteit, hiven mély meggyőződésünkben, hogy ama püspöki kar, melynek a buzgó Hárm János áll vala élén, melyet Lonovics József magas szelleme vezetett, melynek tagjai az egri mostani Érsek, chronikása a mai erdélyi püspök volt, nem lehet kevésebbé katolikus, mint a mai püspöki kar, s miután ismertük s mérlegelni tudtuk a katolikus elemek józan követelményeit s ezeket ama püspöki nézetekben kielégíthetőknek hittük, álltunk e tere haborzás és tétova nélkül.

Fedezve tehát az 1848-ki püspöki kar tekintélye által, az „Emlékirat” elveit tüztük ki zászlóul, s felhivunk ma válogatás nélkül a hazában minden olvasónkat, mutasson egyetlen betűben eltérést az az 1848-ban kimondott püspöki alapelvektől.

Közöltük is előlegesen ezen határozott szilárd nézetünket azért a magas klerus fejeivel, hogy ha utunkon szilárdan és ingadozás nélkül haladva, magas nézetekkel ellentétes helyzetbe jutnánk, mi minden felelősséget magunkról Isten világ előtt elháríthassunk.

S már most miként áll ma a katolikus ügy?

A mint a körülmények és zaklatások által kényszerülve éven megkezdettük az 1848-ki Emlékirat alapján nézeteinket a szervezet ügyében részletezni, s a szervezkedés keretét rövid érintésekben, de egész kapcsolatában kifejtteni, azonnal:

Egyik főpap lapunk küldetését nem legyöngyöbb modorban visszautasítá időközben.

A másik nemcsak visszautasítá, de jan. 1-sőtől nála lévő számokat — mint valami eretnek portékát — visszaküldi, nehogy

szent olvasmányainak tömjén-illatát megromtassa.

Egyáltalában nincs semmi okunk ezeket felhozni szerény magunk tekintetében, mi eljárásunk egész folyamában elég világos bizonyosságát adtuk annak, hogy a következtetések iránt nem voltunk illusióban. Minket semmi meg nem lepott, a visszatérés jogát tiszteljük, s ha gyöngédtelenül lettünk érintve, nem hallgattuk el, s ezzel vége lön a dolognak. De van e dolognak nem minket, de szent ügyet illető igen komoly oldala, mit elhallgatnunk nem szabad.

S e jelenségét az időnek ki kell mondanunk, hogy míg ideje van, a dolgok más irányt vehessenek.

Epen az időben, midőn a felemlített főpapok részéről az idegenkedés nyilvánítása hozzánk jutott, halmazzal érkeznek hozzánk az alapság és világiak részéről is a leg-határozottabb nyilatkozatok az 1848-ki elvek mellett s a mostani püspöki munkalat éles bíralatai.

Egyhangu ezekben a nyilatkozat, solidaris az irány az 1848-ki alapok mellett és mint a néhány közlendőkből meggyőződhetik mindenki, az alapság és világiak helyzetüket solidarisan tekintik, határozottan szembe állítják követelményeiket a mostani munkalat érdekeiket felelő szellemével.

Erdélyből hasonló nyilatkozatokat veszünk, Kolozsvár egyik képviselője mai számunkban ugyan ezt írja nekünk.

Váratlan és meglepő előttünk is az ellentétes szellem ama határozott nyilvánítlása, melylyel halmozva találkoztunk.

Mi legyen mindezekből? Mi vagyunk-e felelősök, kik első napon azt mondtunk, mi t m a, kik irányunkat jó eleve jeleztük, kik az 1848-ki püspöki kart elég katolikus és magyar szelleműnek tartjuk, hogy bátran követhessük.

A nemzetnek ama korszak jelelte meg utját, s türt és szenvedett, pusztult és várt, míg végre helyre állított az állam alkotmányban az 1848.

Az egyháznak is ama korszak jelelte ki utját, s hígyjék meg nekünk, e 48 körül nagyobb a solidaritás, mint a másik körül is, s képzeli e ma valaki, hogy e 1848 ne legyen ma a követelmények minimuma.

Ma még kielégíthet, holnap alig, holnapután bizonyosan nem. Ezt tanítja az egész történelem.

Mi számoltunk, őszintén kimutatjuk a helyzet komolyságát, minden erőnkkel ajánlván odahatni, hogy a szent ügy a benső küzdelmek következtéseitől megóvassék.

POLITIKA, KÖZGAZD., PÉNZÜGY.

A megerendszerről.

VI.

Tekintsük már most az ujan szervezendő megyéket azon körben, melybe előzőtt fejtegetéseink nyomán lépének.

Meg kell itt mindenekelőtt jegyeznünk, miszerint a megye intézménye kellő részvét s életerős constructio nélkül inkább veszélyes, mint fenntartandó intézmény.

Hallunk közgyűlésekről, hol 10—14 tag, sőt tudunk esetet, hol csak 7. mond heten voltak jelen, ez épen arravaló, hogy a közgyűlés tekintélye fedezetül használtassék, s mit saját felelősségére egyes hivatalnok tenni nem merne, azt a megye neve alatt megtehesse.

A régi megyékben a részvétet s gyakran túllaradó életműködést két fontos hivatás tartotta fenn:

Egyik a törvényhozási jog gyakorlata. Másik a végrehajtás elrendelésének joga.

Az új helyzetű megyék a törvényhozás jogát egészen elvesztették, s ajánlatik pótlékul nekik politikai kérdésekben a discussionális jog.

Meg lehet tehát az idő kérdéseit szabadon vitatni, lehet a nézetet, mely a megyéé kifejezni, de mi ennek sikere, mi következtéssel bír?

Ha egy lap, mely mögött párt áll, ha

egy klub, melynek számos tagjai vannak, politikai kérdésben véleményt mond, van-e ennek kevesebb sikere, kisebb nyomadéka, mintha egy megye discussiók után nézetet mond ki?

A megyei vélemény kimondása, ha nem több, mint épen nézetkifejezés, nem bírhat tartósan érdekl a megye közönségére nézve.

A megye discussiókban részvét tanulással, készülődéssel, munkával jár, a pártok természetes küzdelme sok erőfeszítéssel s nem ritkán kedvetlenségekkel, és midőn részánja magát a jóraló ember, mérlegeli a fáradozás lehető következtéseit. A mivé most lett eredményben a discussionális jog, az valóban nem — csábító.

A végrehajtásban kötelezve van a megye a felelős kormány rendeleteit annak felelősségére végrehajtani, fennmarad joga elene felírni s indokait kifejteni, de ez a végrehajtásra nézve nem bír következtéssel.

Ennyi jog — jus absque consequentia contradicendi — bizony csábító erővel bírn nem fog.

Vagy tehát le kell mondanunk a megyékről, melyeket csak fontos attributumok bírnak életben tartani, s e nélkül károsabbak, mintha nem volnának, vagy fel kell ruháznunk ismét oly functiókkal, melyek képesek az életet és életerőt fenntartani.

Senki sem kételkedhetik, hogy a megyék helyes alapon rendezve, ha ismét bevezetnek a törvényhozás közösségébe, azaz főispánjaik helyét követet küldenek a felsőházba s e követeket szabályozott utasítással láthatják el, az érdeklben ismét oly lendületet nyernének, mely ezen intézménybe új életet öntene, erőteljesebbet az által, mert szabatosá tétetnék.

Ne ámituk magunkat mi, kik a régi megyékben éltünk, ismerjük a politikai viták csaberejét, de láttuk azt is folytonosan, hogy ezek befejeztetvén, a beladminisztratio kérdéseit elől eltűnt a sokaság, és végzett a magistratus. Miért lenne ez jövőben is máskép.

Következtés nélküli politizálásra annyira tér, a mennyi férfitársaság, ezért anyagi áldozatokat hozni aligha fog más, mint fiatal feltörekvő becsvágy.

De ha a megye egyenes befolyást nyer a törvények alkotásába, ha az által a kormány alakulására is befolyhat, ha a kerület rendezésében szabadabb kezét nyer s képviselét is a kerületnek a megyében szabályozhatja, összhangzást és szoros kapcsolatot állíthat elő maga és a kerületet közt s befolyása kiszámíthatlanul emelkedik a nélkül, hogy káros conflictusok támadhatnának közte és a kormány közt, s mi ugy hiszszük, hogy a két intézmény — parlamentaris kormányzat és megerendszer — csak ily uton erősödhetnek meg a conflictusok veszélye nélkül.

Alapszabály-tervezet

az erdélyi püspökmegyei római katolikus Status törvényes önkormányzati joga gyakorlására nézve.

(Folytatás.)

6. §. A kir. kincstár képviselőjét (2. §. l. bett) az erdélyi püspöki megyéhez tartozó róm. katolikus sorából a magyar királyi pénzügyminiszterium nevezi ki.

7. §. A közgyűlés azon tagjai, kik hivataluknál vagy állásuknál fogva vannak a megjelenésre jogosítva, a közgyűlés állandó tagjai maradnak mindaddig, míg azon hivatalban, vagy állásban vannak, mely őket a közgyűlés tagjaivá tette.

8. §. A képviselők, tartozanak bár mely osztályhoz, három évre választatnak.

9. §. A lelkeszéssel foglalkozó papság 26 képviselőjét (2. §. g. bettje) választja az esperes-kerületi papság, vagyis az esperes kerülethez tartozó plebániák lelkészei, kik e végre a közgyűlés kihirdetése után az esperes meghívására, espereskerületi papi-gyűlésre gyűlnek egybe, és az esperes elnöktele alatt szavazattöbbséggel választják meg képviselőjüket az azon kerületre nézve, a 3-ik §-ban meghatározott számban.

Ilyen képviselőt megválasztható minden felszentelt pap, ki az erdélyi püspöki megyéhez tartozik, ha csak a püspöki hivatal által valamely cen-

sura alá nem vettett vagy nyugalomba (deficientia) nem helyeztetett.

10. §. Az esperes-kerületi világi képviselőt (2. §. i. bettje) választja az esperes kerületi gyűlés, mely áll az esperes-kerülethez tartozó, és a közgyűlésen külön képviselettel fel nem ruházott egyházközségek két-két világi küldötteiből, kiket az illető községnek az eddigi szokás szerint a választásra jogosult tagjai, a községi lelkész elnöktele alatt, e végre szavazattöbbséggel megválasztanak.

Ezen így alakuló esperes-kerületi gyűlést egybehívja az esperes a közgyűlés kihirdetése után azonnal, és abban az esperes kerület részéről a közgyűlésre küldendő világi képviselőt a megjelenetek szavazattöbbségével a 4. §-ban megállított számban megválasztatja.

11. §. A közvetlen képviselettel bíró egyházi községek, képviselőiket (2. §. k. bettje) választják az illető községnek (5. §.) az eddigi törvényes gyakorlat szerint választásra jogosult tagjai, a községi lelkész elnöktele alatt, a választás itten is a megjelent tagok szavazattöbbségével történendvén.

12. §. A jelen szabály 10-ik §. szerint az esperes kerületi gyűlésre küldendő két-két községi képviselőt az anyaegyház-község — a hozzá tartozó leányközségekkel együtt választja, — ugy szintén a közvetlen képviselési joggal bíró községek részéről a 11-ik §. értelmében a közgyűlésre választandó képviselőket is.

13. §. A közgyűlésre az esperes-kerületek vagy közvetlen képviselettel bíró községek részéről (2. §. i. és k. pont) képviselőnek megválasztható — a világi rendből való minden róm. katolikus férfiú, ki az erdélyi püspöki megyéhez tartozik, ha élte 24. évét betöltötte, önálló polgári állással, becsületes és erkölcsös jellemmel bír.

Kizáratnak mindazok, kik esőd alá jutottak és a esőd megszüntetésével nem nyilvánítottak ártatlanoknak, továbbá kik nyereségvágyból, vagy a közérkölcösiség ellen elkövetett bűntényért vagy vétségért elítéltek.

14. §. A fő- és altanodák képviselőiket (2. §. o. és p. bettje) a teljes tanári gyűlésben, melyet a közgyűlés kihirdetése után az igazgató hív egybe, a megjelentek szavazattöbbségével választják meg a tanári karból.

15. §. A közgyűlésre megválasztott képviselők maguk igazolásául a választási jegyzőkönyv egy másodlatával, mint megbízó levéllel látandók el.

16. §. Megszűnik tagja lenni a közgyűlésnek:
- a) a ki a róm. kath. anyaszentegyház kebeléből kilép,
  - b) ki a tagságra való igényéről önkényl lemond,
  - c) ki oly állapotba esik, melynél fogva a 13. §. második kikezdése szerint a közgyűlésben helyet nem foglalhat,
  - d) a hivatalánál vagy állásánál fogva jogosult tag, ha ezen hivatala vagy állása megszűnik,
  - e) a kegyur (magános vagy község), ha a kegyuri jogból folyó köteleit nem teljesíti,
  - f) a választott képviselő, azon ülésszak lejártá után, melyre volt, ha csak újból meg nem választatik.

A jelen §. c. és e. eseteiben a közgyűlésből kizárás csak a közgyűlés határozata folytán történhetik.

III. SZAKASZ.

A közgyűlés egybehívásának és tárgyalásának rendje.

17. §. Közgyűlés minden évben rendszeren egyszer tartandó, az elnök azonban jogosítva van rendkívüli közgyűlést is egybehívni, ha a fennforgó tárgy sürgőssége és fontossága megkívánja.

18. §. A közgyűlést egybehívja a püspök, ki egyszermind a gyűlés rendes elnöke, a püspöki szék üressége esetében a káptalani helynök.

19. §. A közgyűlés rendszeren az iskolai nyári szünetidő alatt augusztus havában lesz megtartandó; — a közgyűlés helyét és napját az egybehívó elnök határozza ugyan meg, de mégis a mennyire csak lehetséges, a közgyűlés minden évben más egyházközségben lesz megtartandó.

20. §. A közgyűlést az elnök egy körlevél által hívja egybe, mely a képviselőválasztásoknak maga rendje szerinti eszközölhetése, illetőleg a szükséges előkészületek megtehetése végett, legalább 6 héttel a közgyűlés napja előtt szétküldendő.

Ezen meghívó levél kijelöli a közgyűlés helyét, idejét és a tárgyalás alá veendő nevezetesebb ügyeket.

és személyeske-
doctrina.”
megfelelkezései
az elfogulatlan
Pál e szavait:
am . . . quidam
nuntiant, non
se pressu-
pp. I. 15. 17.
Egy plébános.

sz urnak. A
lent meg, saját
nal kapni fogja

k N. Füged.
ogadja szivesen.
ha munkás szel-

ak, de nem jöt-
veled közölni.
ítam.

rkésző:
HÁLY.

Árva	Tartva
85.-	85.50
117.25	117.50
98.25	98.75
91.-	91.50
88.75	89.25
91.25	94.75
80.-	80.50
81.50	82.-
94.-	95.-
93.70	99.-
118.30	118.60
46.95	47.-
5.64	5.59
9.45	9.46
1.75	1.75
116.-	116.50

etések 2-ik
keral

saság.

valasztékos rakatárát,
hola legjutányosabban vásárolhatni.

Ezen körlevél a hivataluknál vagy állásuknál fogva a megjelenésre jogosult tagoknak saját kezükhez, a képviseltetésre jogosult testületeknek pedig saját elnökeik- vagy főnökeik kezéhez küldendő meg.

21. §. Eljövén a közgyűlés megtartására kitűzött idő, az elnök a közgyűlést a kitűzött helyen és időben megnyitja, a minnek megtörténtével a közgyűlés tagjainak igazolása eszközöltetik, vagy a közgyűlés kebelében, vagy kiküldendő bizottság előtt, — az igazolás megtörténtével, a közgyűlés alakultnak nyilvánítottatik.

22. §. Az alakult közgyűlés mindenek előtt megválasztja alelnökét a világi rendből, és két jegyzőt, egyet az egyházi, másikat a világi rendből; ezen választás történhetik felkiáltás útján is, ha azonban tíz tag titkos szavazást kívánna, a választásnak titkosan kell megtörténni.

23. §. A közgyűlési alelnök és jegyzők az első közgyűlésen az egész három évi ülészakra választatnak meg.

24. §. A püspök vagy káptalani helynök akadályoztatása esetében, a közgyűlési alelnök elnökül a közgyűlés.

25. §. Az elnök kintzi a tanácskozás tárgyait, vezeti az egész tanácskozást és vitatkozást, — erre nézve felügyel arra, hogy a vitatkozás az illem határai között foljon, a tárgyalás alatt lévő ügytől el ne csapongjon, és általában az e szabályokban meghatározott korlátokat át ne hágja.

Ebből kifolyólag fel van jogosítva, az ezen elvek ellen vétő tagokat rendreutasítani, és ha e rendreutasítás nem használja, tőlük a szót is megvonni.

26. §. A kitűzött tárgyhöz minden közgyűlési tag csak kétszer szólhat, csupán csak személyes megjegyzésre engedtetik meg még egy harmadik felszólalás.

27. §. Minden közgyűlési tagnak joga van a közgyűlésen indítványt tenni, köteles azonban ezen indítványt a közgyűlés előtt legalább négy héttel a választmányának írásban bejelenteni, mivel különben az indítvány azon közgyűlésen tárgyalás alá nem vétethetik, hanem tárgyalása a jövő évi közgyűlésre halasztatik.

28. §. Egyes ügyekben érdemleges határozatot a közgyűlés — rendkívüli sürgős eseteket kivéve — csak akkor hoz, ha az illető ügy a választmány által már alaposan tárgyalva van, és a választmány által indokolt véleményadás kíséretében terjesztetik elő.

29. §. A közgyűlési határozatok rendszeresen a jelen lévő tagok szavazata többségével hozhatók, a szavazatok egyenlősége esetén azon vélemény emeltetik határozattá, melyhez az elnök járult, — titkos szavazás esetében, mely azonban csak választásoknál alkalmazható az elnöknek is csak egy szavazata van.

Kivételnek ezen szabály alól az alapvagyion szerzéséről, átadásáról, átváltoztatásáról vagy megterheléséről szóló határozatok, melyek csakis úgy érvényesek, ha jelenlévő tagok két harmadának szavazatával hozhatók.

30. §. Noha a közgyűlésen teljes szövegszabadság uralkodik, még sem szabad senkinek oly ügyhez, a mely felett a vitatkozás befejezettnek van kijelentve, és a határozat elnököleg a világoosan kitűnt többségnyilatkozat alapján ki van mondva, ugyanazon közgyűlés folytában, újból érdemlegesen hozzászólni.

Ellenben joga van egy egyes tagoknak, mint többeknek egyesítve, alaposan indokolt ellenvéleményt beadni és jegyzőkönyvbe ígattatni, ha azt maguk igazolása tekiütetéből szükségesnek találják.

31. §. A közgyűlés minden üléséről jegyzőkönyv vezetetik, mely mindig a következő napi ülésnek hitelesítettetik; az utolsó napi közgyűlésről vezetett jegyzőkönyv pedig vagy a közgyűlés végén, vagy e végre kiküldött bizottság által hitelesítettetik.

32. §. A közgyűlés határozatait, feliratait és minden kiadványozásait az elnök, ki a közgyűlésen elnökölt, és a két jegyző írják alá.

IV. SZAKASZ.

A közgyűlés tárgyai.

33. §. A közgyűlés:

a) megállapítja évenként a költségvetést, melynek tervét a választmányi köteles elkészíteni és a közgyűlés elébe terjeszteni.

b) a lejárt évről számadások felett végérvényesen határoz; — e végre minden évi közgyűlésben a jövő évi számadások előleges megvizsgálására és jelentéstételre egy bizottmányt küld ki, melybe azonban választmányi tag nem választható.

E bizottmány a számadásokat és kezelési könyveket időszakonként megvizsgálja, azokat egymással egybevetve hasonlítja s ebbeli munkálata eredményét a választmány útján a közgyűlésnek bemutatja.

c) a közgyűlés rendelkezése alá tartozó iskolai, egyházi és alapítványi vagyon kezelésére nézve az irányelveket megállapítja és a választmányának utasításba adja, — mely eljárásánál

azonban köteles arra ügyelni, hogy ezen vagyon csak rendelkezésének megfelelő célokra fordíttassék.

d) az alapvagyion szerzéséről, eladásáról, átváltoztatásáról vagy megterheléséről, végérvényesen határoz (29. §.)

e) az erdélyi katolikus tan- és nevelési ügy felett önállóan intézkedik; — ebből folyólag a tanintézetekre és nevelőházakra nézve, a tan- és nevelési rendszert megállítja, és az iskolai, valamint a nevelési ügy körül szükséges változtatásokat és javításokat elhatározza; ezen intézkedéseinek a rom. katolika vallás elveit szem előtt tartván.

f) általában a közgyűlés rendelkezése alá tartozó iskolai, egyházi és alapítványi vagyon, valamint az iskola és nevelés ügyét érdeklő minden elvleges és lényeges intézkedések, csak a közgyűlés jóváhagyásával történhetnek,

g) a közgyűlés választja az igazgató választmányt, ennek alelnökét és a keblti tisztviselőket közül az előadót és titkárt.

34. §. A közgyűlésnek ezenkívül joga van:

a) a választmányok elébe terjesztett jegyzőkönyveit átvizsgálja és az abba foglalt határozatokat megbíralni.

b) a mennyiben czélszerűnek és szükségesnek látja a választmány határozatait egyes ügyekben, a mennyiben még végrehajtván nincsenek, megváltoztatni és az illető ügyben akár véglegesen határozni, akár azt újból tárgyalás végett a választmányának visszaadni, az utóbbi esetben egyidejűleg irányadó utasításal látva el a választmányt.

35. §. A közgyűlésnek továbbá joga van, a hol szükségesnek látja, magának az ügykezelés egyes ágairól, folyamáról és állapotáról, továbbá az iskolai és nevelési ügyre vonatkozó minden ügyekről e végre a maga kebeléből kiküldött külön bizottságok által is alapos felvilágosítást és meggyőződést szerezni.

(Vége köv.)

TÖRVÉNYHOZÁSI ROVAT.

A reichsráth febr. 11-iki ülését majdnem kizárólagosan Herbst és Giskra miniszterek beszédei töltötték be. Giskra Kurandának a helytartóság által felfüggesztett bécsi község választási jog kiterjesztése iránt tett representációjára válaszként a beszéd rövid tartalma az volt, hogy a ministerium helyeselte a helytartóság ebbeli lépését. A belügyminiszter ur sajnálatlalt veszi tudomásul a bécsi község tanácsának nagyon is gyors eljárását, megjegyzi azonban, hogy rajta leand, miszerint a költség választási joga mielőbb kiterjesztessék.

A másik beszéd Herbsté volt, melylyel tanácskozás végett esdrend-javaslatát benyújtotta. Gross indítványára e javaslat 9 tagu bizottságnak adott ki, mely mielőbb megkezdi felette az előleges tanácskozásokat.

Ezután a bizottságok hiányzó tagjai választattak meg, mire az ülés feloszlott.

— Az osztrák delegatái hadügyi albizottsága febr. 10-én ülést tartott, melyben Skene azon indítványt tette, hogy a hadsereg adminisztrációját oly egyének kezeibe tétessék, kik nem katonák. E felett hosszu vita fejlődött ki, melyen majdnem valamennyi jelenlévő delegatus résztvett. Végül az indítvány elfogadottat.

A pénzügyi albizottság elkészült jelentésével. Mint magától értetik, az osztrák delegatusok mind az államadósság kezelésének költségeit, mind a nyugdíjakat, úgy a mint a kormány előterjesztésében vannak, közöseknek tekintik, s meg is szavazták rá a kívánt összeget, egynemely csekély levonással.

Levelések.

Gyula Fehérvár febr. 9.

Ft. Szerkesztő ur!

Az erdélyi püspök-megyei gyűlésre már többben megjeleném, ma előleges értekezlet fog tartani. Mi Kolozsvárt lakó hívek a szervezés kérdéséről előre tanácskoznán az ide zárt tervezetet állapítottuk* meg, s azt a közgyűlésen érvényre emelni törekedünk is. Azonban a püspök ő nagy méltósága által egy másik szintén ide zárt programot bocsátott ki,** mely az autonómiát és mindent a püspöki minden hatóság alá kíván helyezni. Ezt előre is ft. urnak meg kívántam írni, fenntartva későbbre a további tudósítást. Mi el vagyunk határozva a „független“-ben oly szép tárgyismerettel vitatott elvek szerint multunkból jogainkat az újabb állam eszmék szellemében megóvni és semmit a mi azokkal ellentétben áll, el nem fogadni — mely tisztelettel lévén a Ftságednek

alázatos szolgálja,
egy kolosvári képviselő***)

* Lásd mai számunkban közölve az erdélyi kath. világiak részéről a status gyűlés elé benyújtott alapszabálytervezetet.

** A napokban kezdjük meg annak is közléstét.

*** Köszönet tettes uraságod szives közléseért. Belső tudósításait igen kérjük.

LAPSZEMLE.

Fatális helyzet ez a miénk. A végletek közt állva, jobbra és balra kell harezot folytatnunk. Lapunk egyik oldalán a püspöki munkálat ellenében kell a kath. közönséget megillető jogokat követelnünk, a másik oldalon a Századunk, a har madikon az Idők Tanuja ellen folytatni a harezot.

Ez a második oldal, forduljunk tehát a fronttal a Századunk felé.

E lapársunk mai (febr. 12-ki) számában megkezdette a hadjáratot a püspöki munkálat részletei ellen.

Ki kell mondanunk, hogy felfogásai merőben tévesek, sőt a legfontosabb kérdésben világosan törvénybe ütközök is. Quod proba sic:

Az állam s egyház közti viszonyt illetőleg azt mondja a Századunk: „A munkálat az összes kath. alapokat és az egész tanügyet kiveszi az állam kezéből, és az egyház kezébe adja.“

Ha valósággal ezt tenné a munkálat, akkor mi volnánk azok s hisszük, higgadt megfontolással, maga a Századunk is, mely Hosannát kiáltana a munkálatnak, s zengedezné velünk chorusban a püspöki kar dicsőségét.

Ez épen a mi törekvésünk t. i. mindezeket, alapítványokat s tanügyet, mint ehez csatlakoztatni, kivenni az állam kezéből, mihez csak felügyeleti joga van, s adni az egyház kezébe. Csak hogy felfogásunk szerint az egyház nem a papság, hanem a katolikusok egyeteme.

Azonban a munkálat nem azt teszi, sőt ellenkezőleg a mi nem volt az államé soha, a mit a törvények a katolikusok vagyonának lenni rendelték, azt átadja maradandólag az államnak, hogy legyen a politikának állandó eszköze s a polgári szabadság ellen veszélyes fegyvere.

A munkálat ugyanis megerősíti az alapítvány és tanügyre nézve a püspökök döntő hatalmát, azonban kinevezésüket föltétlenül a kormány befolyása mellett régi állapotában hagyja.

Ha már a hatalom túlsúlya 22 püspöké s ezeket a kormány befolyása tölti be, ki a hatalom le-téteményese az állam hatalom-e, vagy az egyház? tudniillik az universitás catholicorum.

A munkálat tehát épen az államnak kedvez az egyház teljes alárendeltsége mellett s függetlenségének rovására.

E felfogása a Századunknak tehát merőben téves, annyival inkább, mert Bach korszakának befolyását főpapjaink szellemére annyira hangsúlyozza.

De merőben a törvénybe ütköző a Századunk állítása, midőn azt mondja, hogy a munkálat „midőn kiveszi a tanügyet az állam kezéből, egyenesen bele avatkozik az állam kétségbevonhatlan jogkörébe.“

A tanügyet az állam kezéből a törvény vette ki, jelesen az 1848-ki XX. cikk 3-ik és 4-ik §-ja, melynek elsze a vallásfelekezetek tőkéletes, különbség nélküli egyenlőségét decretálta, következésképp ha a protestansoknak törvényesen competál a tanügy körüli teljes jog, competál ez a katolikusoknak is, Horváth logikája szerint. De hogy másként nem is gondolt a törvény, hanem a tanügyet merőben a felekezeteknek adta át, kétségtelemé teszi a 4-ik §-szövege, mely így szól: „Mindem bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségai közadalmi költségek által fedeztessenek, a ministerium az illető vallásfelekezet meghallgatásával törvényjavaslatot fog előterjeszteni.“ Ha hát a Századunk a katolika vallást a bevettek sorába helyezi, nem tagadhatja, hogy iskolái felekezeti, ugymint a protestansoké, és ha a vallásfelekezetek iskolai szükségairől gondoskodni kíván, ez világosan mutatja, hogy ez iskolákat a vallásfelekezetének sajátjaul tekintti, ismét Horváth elvitathatlan logikája szerint.

További észrevételeinket máskorra halasztjuk.

HATÓSÁGI ÉLETÜNK.

Nagyvárad város képviselő testülete a közlekedési ministerium által kibocsájtott és a közmunka ügyre vonatkozó utasításait vette tárgyalás alá, ebben következésképp járván el:

A város területén elvonuló államutak kijelölése Bihar megye s kétélyek esetén az államérnök közbejárásával lévén eszközölhető, a városi állandó kaviclosási küldöttség megbizatik, hogy kebeléből 3 tagot oly utasításal küldjön ki, miszerint magukat Bihar megye II. alispán Sughó Józseffel érintkezésbe tévén, a kérdés alatti állomások kijelölését mozgósítsák elő, — az ezen pontban foglalt intézkedés felől másod alispán a közgyűlésből értesítendő s e segélynyújtásra felkérendő léssen.

7. A mennyiben pedig Nagyvárad város határának egyenlensége miatt az azon átvonuló országút, mig egyfelől a város határát érintené, más felől más külön község határára dőlven, közösetn lenne nevezhető, a melynek fenntartása tehát a városi közönséget kizárólag nem terhelheti, ugyancsak a kaviclosási küldöttség feladata leand az országutakat átvizsgálva, a Nagyváradot illető országutak vonalait egyetértve az érdeklött határos hatósággal — megállapítani.

Megjegyeztetik e helyen, hogy a kövezet vámsorompókon belül eső országút részek a kövezeti alap gondviselése alatt állván, a közmunkát igénybe nem vehetik, s ekként a küldöttség eljárása alá sem fognak tartozni.

8. az irt fentartás körül teendők, az ide vágó munkálatok teljesítése s a felügyelet első rendben városi mérnök Hickmann Károlyra ruházatik, nevezett mérnök eljárásának ellenőrzése pedig illetőleg a föfelügyeleti jog az állandó kaviclosási bizottmányi illeti.

9. A városi számvevői hivatal köteles leand év végével a teljesített munkálatokról s azok tényleges költségeiről pontos kimutatást készíteni s azt a nagyméltóságú Ministeriumhoz leandó felterjesztés végett a város képviselő testülete elé bennutadni.

Végre tekintve az utasításnak a község határában lévő magán vámkora vonatkozó részét, miután a város határában oly száraz vámkor, melyek az idetzett 1518: 12. 1587: 29. 1618: 17 s 1635: 72 és 73. cikkkei értelmében eltérleandők lennének — nem léteznek, a Körös folyón levő hidvámkor tarifájának megtekintésével s annak a tulajdonosok meghallgatása mellett leandó megállapítására jelentéstétel kötelezettsége mellett az állandó kaviclosási bizottmány bizatik meg.

Miről a városi kapitányi, számvevő, pénztári hivatalok, mérnök Hickmann Károly, s az állandó kaviclosási bizottmány elnöke, végre polgármester Lukács György a gyors eljárás s jelentéstételi figyelemzetessel értesítettik.

E tárgyalás végére legközelebb visszatérünk.

Arad városának rendes közgyűlése febr. hó 5-én d. u. 4 órákor tartott meg, melynek menetéről következőket mondhatjuk el:

Pullió Konstantin főbíró, mint helyettes polgármester, megnyitja az ülést, s főjegyző által felolvastatja:

Pásztorj Ferenc tanácsnok óvasos nyilatkozatát, melyet itt egész terjedelmében közölük: Tekintetes közgyűlés!

A tisztelt közgyűlésnek tegnapi napon, hivatalos távollétemben, személyem és hivatalos állásom megsértésével, az alkotmányosság által alapul elfogadott 1848-ik évi törvények, különösen 25-ik tezik 29. §. nyilvános rendelete ellenére, hol ez áll: „a polgármester akadályozása esetében a közgyűlés elnöke, a legidősb tanácsbeli“ — hozott törvénytelen határozatát, még azon oknál fogva is sérelmesnek tartom, miután hivatalom kitelhető pontos, és hő teljesítésével, méltatlan mellőzésemmre — okot nem szolgáltattam.

Ezzel tehát, ezen törvénytelen eljárás ellen — hivatalos állásom megóvása tekintetéből kénytelenem érzem magamat, ezen óvasos nyilatkozatom beadására.

A mi személyemet illeti, miután én különben is hivatali se nem óhajtottam, se nem kerestem, és midőn azt elfogadtam, anyagi helyzetem hátrányával, csakis a közkívánatnak hódoltam, ennek ellenére, a hivataloskodásban általam elfoglalt állás miatt — személyem iránt vélhető — ellenszenv következményének tulajdonitom, az idetzett nyilvános törvénynek személyemben tett megsértését; mi által — állásomról lezorítottván — kénytelenem érzem magamat arról lemondva, előbbi csüdes magányomba visszavonulni.

Kérven ezen óvasos nyilatkozatomat felolvasatni, könynybe vétetni és ennek tárgyalásával ezenel megszűnt hivatalom további ellátása iránt intézkedni.

Tisztelettel maradok Aradon, jan. 30. 1868.

Pásztorj Ferenc.

Pullió úgy van meggyőződve, hogy Pásztorj sem a polgármester, sem a közgyűlés megsérteni nem akarta, midőn az alkalomkor nem őt tette helyettes polgármesterré, mivel, a mint azt az illető közgyűlési végzés is világosan kimondja, ez csakis azért történt ezuttal, „miután valamennyi tanácsos az unjonczok összeírásával van elfoglalva s azonkívül Pásztorj ideje még, mint a liquidationalis commissio elnöke, külön nagyon is igénybe van véve.“ Pásztorj ennél fogva sérve nem érzelheti magát, mert a közgyűlési végzésben mellőzése szárdék nem fekszik. Dániel elnökkel egyetértve, szinte nem fogadja el a lemondást. Kisfaludy Pásztorj eljárását nem találja correctnek, mert, ha valóban megsértett, akkor illo: hogy ez ellen folyamodjék s a közgyűlés bizonyosan nem késik neki elégtételt adni. Miután azonban ez esetben sértő módokról szó sem lehetett, csodálatosnak, s nem látja elegendőképp okadatotja, miért közszón le. De, miután már lemond, lemondását elfogadandónak tartja. (Nem fogadjuk el!)

Kopcsányi nem lát lemondást Pásztorj iratában, hanem csak egyszerű óvasi nyilatkozatot, véleménye szerint felhivandó volna, hogy foglalja el bizonyos határidő alatt ismét hivatalát.

Ebbsalvny nem találja helyesnek P. óvasos nyilatkozatát, mert a 48-ik törvény, midőn azt mondja: „tanácsbeli“, ez alatt a főbírot is érti. Ezen szempontból sem sértő főbíró helyettesítése, sőt helyes, miután rang szerint ő következik a polgármester után, sőt vannak városok, a hol a főbíró megelőzi még a polgármestert is, s ezekben polgármester amannak rangszerinti helyettese. Pásztorj abbéli kinyilatkoztatását megdorgándónak véli, midőn azt mondja, hogy a közgyűlés „törvénytelen“ járt el, miután ép ellenkezőleg escelekedett.

Főjegyző erre felolvassa az ide vágó végzést.

Varjassy meg van győződve, hogy ha Pásztorj e végzést olvasta volna mielőtt lemondását beadta, ezt bizonyára nem tette volna.

Cserepes szinte e véleményen lévén, felhivandónak indítványozza Pásztorj, hogy lépjen ismét be.

Kádás kiemeli, hogy a közgyűlésnek főbírot helyettesítő végzése nem tartalmaz sértést, sőt kiméletet Pásztorj iránt, s így a képzelt lemondási okok nem léteznék, lemondását el nem fogadhatja.

Végül Pullió helyettes elnök kimondja végzésileg, miszerint Pásztorj tanácsnok felhivandó, hogy foglalja el hivatalát, miután az ide vágó közgyűlési végzés minden abbéli aggodalmát eloszlatja, mintha sértő mellőzés szándékoltatott, avagy követtetett volna el rajta.

2) Pullió febr. hó elseji tisztviselője egy tudatandó, hogy házi pénztárát még a városnak lesztve nem leszt, illető tisztviselő tást addig, mig nap főbíró ur eg niszteriumhoz, végrehajtás fogatóság feladatán gnyben pedig fel, hogy járjonál; azonban s mindedig nem főbíró, hogy a v jött s csak mástól az erre vonat is mutatott, hogy a 20. eze Szeiffert adóhív

Hosszabb a végzést, hogy miniszter felirát forgó ügyben lepedig addig is, kép fedezdény kiadásokon felteltesztre fordít, hogy mondassé előbbi rendszer gositulni felem adója csak tava a helybeli pénz (Elfogadatik.)

Török zandónak vélt, ber nem köthe el rögtön tulajdó sinek helyét

Institut városi adó arra

3) Bemut zat, megállapítétel 200,086 49,517 fot te 21,689 ft adóss

A községi rályi adó forint

Az egész jesztendő s a

4) Frits R nos és Szekuliyamodnak, hótés-felemelése mint a telekők sük is az 1861 ki, mindegyike remltk azonna a felterjesztend történi.

Napirend

5) Felolvaségének felhikozásra.

E ezlra tatik, aláírási s a községtana

6) Felolvas iratai, melyek kormánra von

Tudomást hidy elnöklete gács, Dániel,

7) Nagy S litv. evang. eg fogadtatását í egyház auton

Pullio az érintett egy leg kinevezésé vonatik.

8) A jogi ben tudomást

9) A jogi és a város kö vetelés megsz tatik.

10) Fel Hofbaner Győ iparosoknak z lyamodása fel a városnak, helybenhagya

11) Fel Gligoreszku S bérlnők bére zottmányi jelet engedtetik az

12) Fel Haberl Hortol reime tárgyat kérelmetlő eit

13) Ung ülésének nap

14) Fel delet, mely sz főbíró aláírás sék. — Megt

15) Ung megszintetésé figyelembevét

16) Fel rendelet, mel modások 14 u szolgál.

17) Bem linkamerés kó végett.

A mai tés elnök az t

2) Pullio helyettes elnök bejelenti, hogy február hó elsején a helybeli adófelügyelőség egyik tisztviselője egy rendelettel jelent meg nála, vele tartandó, hogy ennek értelmében Arad városa házi pénztárát naponként zár alá veszi, mindaddig, míg a városnak 20 ezer forintnyi adó tartozása törlesztve nem lesz. Főbíró ekkor arra kérte fel az illető tisztviselőt, hogy szüntesse meg a végrehajtást addig, míg ezt a közgyűlésnek bejelenti. Másnap főbíró ur egy táviratot meszelt a belügyminiszteriumhoz, oly értelemben, hogyha az érintett végrehajtás foganatosított, a város képtelen házi pénztárát feladatának megfelelően; egy másik táviratban pedig a Pesten időző polgármagyot kérte fel, hogy járjon közbe ez ügyben a miniszteriumnál; azonban sem ő, sem a pénzügyi felügyelőség mindaddig nem kapott értesítést. Felemlíti még főbíró, hogy a végrehajtás előleges tudósítás nélkül jött s csak másnap kapta a pénzügyi felügyelőség től az erre vonatkozó táviratot, melyet azonnal be is mutatott a közgyűlésnek, melyből kitetszik, hogy a 20 ezer forint adóhátralék beszedésére Scheiffert adóhivatali segédített van kiküldve.

Hosszabb vita után Pullio végre kimondja a végzést, hogy mind a bel- mind pedig a pénzügyminiszter feliratilag felkérendő, hogy a szóban forgó ügyben legyen még némi elnézéssel, a város pedig addig is, míg a felveendő kölcsön által végkép fedezendő tartozását, az okvetetlen szükséges kiadásokon felül megmaradó összeget részletes törlesztésre fordítandja. B o n c s k i p ó l n i v é l a z z a l, hogy mondassék ki, hogy az adó tartozás régi, az előbbi rendszertől fenmaradt, Pullio erre felvilágosítást felemlíti, hogy a telek egyenes hátralékos adója csak tavalyról 13 ezer fira rug. E b e s f a l v y a helybeli pénzügyi felügyelőséget is értesíteni kéri. (Előzártnak.)

Török Gábor a feirat indoklásával felhívandónak véli, hogy a város mint, egyes privát ember nem köthet rögtön kölcsönt, s nem is adhatja el rögtön tulajdonát, s így ennél az azonnali executio sine helyen.

Institorius intézkedést kér, hogy a befolyó városi adó arra fordítsassék, a mire az befizetettik. 3) Bemutatik az 1868-ik évi költségelirányzat, megállapítja s aláírja, e szerint a városi bevétel 200,086 ft, a kiadás 249,603 ft s deficit 49,517 frot tesz. E deficitben azonban benn van 21,689 ft adósságtörlesztés.

A közszégi pólék e szerint minden egyes királyi adó forint után 51 krt tesz. Az egész operatum a miniszteriumhoz felterjesztendő s a helybeli lapokban közhírré teendő. 4) Frits Róbert, Alexievits Sándor, Rossu János és Szekulics János törvényszéki tanácsosok folyamodnak, hogy miután a városi tisztviselők fizetés-felemlése csak elvben szabályoztatott, valamint a telekönnyvezető fizetése, ugy saját fizetésük is az 1861-i megállapítás szerint szolgáltsassék ki, mindegyike összesen 1185 ft. o. értéket. Ha kérelmük azonnal nem teljesítették, csatolassék az a felterjesztendő költségelirányzathoz, a mi meg is történik.

Napirendre átvérte: 5) Felolvastatik Pest szab. kir. város közönségének felhívása a Petyő szoborra teendő adakozásra.

Ezélra a házi pénztárból 50 ft utalványoztatik, aláírási iver pedig a főkapitányi hivatalnál s a közszegtanácsosoknál nyitvatnak.

6) Felolvastatnak Zemplén és Vas megye átiratit, melyekben a megyék és parlamenti felelős kormányra vonatkozó javaslatukat közlik.

Tudomásul szolgál, s megvizsgálására b. Bényi elnöklettel alatt kiküldetnek: Kopcsányi, Wágás, Dániel, Ebesfalvy, Török, Szőke, Varjassy.

7) Nagy Sándor közgyűlésileg választott helvét hitv. evang. egyházgondnok választásának el nem fogadhatását jelenti be, miután ezáltal a protestáns egyház autonómiáját látja megtámadva.

Pullio kimondja erre a határozatot, hogy az érintett egyházi gondnok elrendezését, illetőleg kinevezését tartalmazó végzés ezennel vissza vonatik.

8) A jogi bizottmány jelentése a Traytler ügyben tudomásul vétetik.

9) A jogi bizottmány jelentése Dániel Lázár és a város közönsége közt fennálló kölcsönös követelés megszüntetése iránt, helyesléssel elfogadtatik.

10) Felolvastatik a belügyminiszteriumnak Hofbauer György és Weisz Mór helybeli mészáros iparosoknak a hus szabály behozatala elleni folyamodása felett, hozott abbéli rendelete, melylyel a városnak, a huslítottat behozó intézkedése helybenhagyatik. Helyesléssel tudomásul vétetik.

11) Felolvastatik a jogi bizottmány jelentése Gligoreszku Simon baromvársi koresma haszonbérlelnek bérelengedése kérelme felett. A jogi bizottmány jelentése folytán részbeni bérelengedés engedtetik az illetőnek.

12) Felolvastatik a jogi bizottmány jelentése Haberl Hortobágyi Jakab özvegyének nyugdíj kérelme tárgyában. E vélemény alapján folyamodó kérelmétől elutasítottatik.

13) Ung megye közönsége közli bizottmányi üléseinek napjait. — Tudomásul szolgál.

14) Felolvastatik azon belügyminiszteri rendelet, mely szerint Nasitz Márk aláírását hitelesítő főbíró aláírása valódisága hatóságilag bizonyíttassék. — Megtörténik.

15) Ung megye átirata olvastatik, a koldulás megszüntetése tárgyában. — Koldus-bizottmányunk ügyeembevétel végett kiadatik.

16) Felolvastatik egy belügyminiszteri rendelet, mely szerint külföldi utlevelekérti folyamodások 14 nap alatt elintézendők. — Tudomásul szolgál.

17) Bemutatattik a sertés piacon való pálinkamérés kibérlésére vonatkozó szerződés aláírás végett.

A mai közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítés elnök az ülést eloszlátja.

INTÉZET S EGYLETEK.

— Az ügyvéd egylet, mely Pesten megalakult, sem tud igazán boldogulni, s osztályai lassu alakulása miatt a vidéki ügyvéd egyletek sokszor mellőzik. Így a perrendtartás iránt a képviselőházhoz terjesztendő törvényjavaslat felett, a kassai és debreczeni hasonló egyletek már nyilatkoztak, a pestiőrül még mit sem hallani, pedig az itteni kiválólag jeles tagokkal bíró karnak nyilatkozata kelene, hogy mintegy zsinórmértékül és tájékozással szolgáljon a többieknek.

— A Budapesti kölesönös biztosító-társulat második gyűlése kedden volt. A választmány által tervezett alapszabályok megvitatattak és némi változtatással el lettek fogadva, melyek immár most a miniszteriumhoz jóváhagyás végett fognak felterjesztetni. Az aláírások jelenleg már az 50,000 frot meghaladják, mi által a vállalat létrehozása már is biztosítva van.

— A pesti izr. tanítóképezdénél a tanítóképesítő vizsgák, azok számára, kik a magánutoni letételre miniszterialis engedéllyel bírnak, f. hó 26. és 27. napján fognak megtartatni.

UJDONSÁGOK.

— Ő Felsége a király, jövő szombaton fog a kir. gyermekekkel együtt a fővárosba ismét visszaérkezni; Ő Felsége a polgári bált megjelenésével fogja megünniesztelni.

— Bőszörményi László sajtópörében a keresetösség iránti kérdés mult szombaton tárgyalatott a hetszemes tábla által, mely semmitő bíróság Bőszörményi László ur ellen a keresetösséget végleg megállapította, s így az esküdtészek előtt e sajtópör feletti tárgyalás f. hó 27-én fog megtartatni.

— A nazarenusok társulata Szegeden is bir néhány taggal; legközelebb kiittnt, hogy midőn egy ily felekezeti tag elhalt, dacára a lelkezés ajánlatának, hogy azt díjtalanul eltemeti, — két felekezeti társa pap és szertartás nélkül elta- karította.

— Az első tanulmányok minden zongora-tanítványnak a virtuozitás technikai alapjával szolgálnak című, Köhler Lajos által szerkesztett munka lett szerkesztőségünkben beküldve. Kapható Rózsavölgyi és társánál.

— Az új lakbér szabályzat terve, mely a közönséget annyira érdekli, ime közze van téve. Az első reform volna a negyedeknek áttétele a rendes naptári időszakokra, a felmondási időnek szabályozása, ugy, hogy ez rendszerint egy negyedév, — 1000 ft. évi lakbérnél félv, nyilvános intézetek, közvilágítás rendelt helyiségeknél stb. egy év legyen; — felmondást csak ugy lehet tenni, hogy a kötelezés april, julius vagy október 1-re essék, január nem. A le nem fizetett lakbér fejében a bérbeadó a található ingóságokat kézi zálogképen megtartja stb. — Összesen 32 pontban szabályozták aztán minden mellékes körülmények is, s az új lakbérrend 1868. október 1-én lépne életbe.

— Szathmármegyéből azt sürgönyözik, hogy tegnapelőtt a megye mind az újonczállításra mind a megváltásra vonatkozó miniszteri rendelet teljesítését újlag megtagadta. — Bámulatos eljárás ez, az országgyűlési nyilatkozat és a többi megyék eljárása után.

— Schultze-Delitschet, a munkások fáradhatlan apostolat legközelebb Bécsben és Pesten várták, sőt volt újság, mely azt is írta, hogy már itt is van. Schultze nyilatkozta most, hogy nem is gondol Ausztria s Magyarországba utazni. Valóban jó lesz igen erős pápaszemet felkötni az ilyen ujdonsághozónak!

VEGYES HIREK.

— A lipótvárosi bazilika tárgyában kiküldött bizottság, miután az építményt szoros szemügyre vette, azt következő állapotban találta:

A négy főbeveder (Gurten), melyen a kupola állott, egészen, valamint az éjszak felé leomlott két pillér körülbelül 4 ölnyi magasságig leomlott s ennek következtében a kupola falazata is leszakadt.

A két déli pillér némely sérüléseket kivéve még most is áll. A leszakadt anyag 3-4 öltre, s némely helyeken magasabban is betemette a bazilika belsejét, s áll részint téglá, részint tört-kő, és a leszakadt oszlop-fejekből, melyek faragott (quader) kövekből készültek, és a kupola párkányzatának köveiből. A leszakadt pillérek magradékai mutatják, hogy csak kívülről voltak téglával beburkolva, még pedig csak felváltva fél- és egy egész lábnyi vastagságban. A pillérek belseje közönséges fejtett kőfalazatból áll: a sok omladék miatt egyébiránt a bizottmány magának a leomlott falrészek s általában az egész mű szerkezetnek állapotáról csak általános fogalmat szerezhett, miért is okvetlenül szükséges lesz a helyszíni behatóbb vizsgálatot tenni. Azon okok kipuhatolására, melyeknek az építmény összeroskadása leginkább tulajdonítható — szükséges leendő legelőször is azon falrészeket, melyek még leomlással fenyegetnek; mielőbb lefordatni, nemkülönben pedig a tömördek omladékot a bazilika belsejéből kibordatni.

Ezen munka szintén halasztás nélkül volna megindítandó, ugy azonban, hogy annak végrehajtása közben a közlekedési miniszterium részéről kiküldött szakértők egyike mindenkor jelen legyen. Azon kérdést illetőleg, ha vajjon czélszerű támogatások, vagy hozzáépítések által fenntartható

lett volna-e a kupola, a jelenlevő szakértők egyetértőleg következőképp nyilatkoznak:

Tekintve, hogy azon időtől, midőn a repedés észleltettek, — azaz decz. eleje óta a bekövetkezett beomlásig alig mult el több másfél hónapnál, s tekintve, hogy a pilléreknek előtalált állapotánál fogva a veszély gyors léptekkel közeledett, bizottságot nyújtó támogatások ezen rövid idő alatt nem voltak eszközölhetők, sőt ha ily támogatások megkísérlették volna is, a sok bolygatás következtében a catastropha hihetőleg még előbb állott volna be, s a mellett sok emberélet veszélyeztetett volna; tekintve továbbá, hogy minden támogatás dacára a most leomlott építményt nagy költséggel mégis lefordatni kellett volna, miután az oszlopok állapotuknál fogva a kupolának mintegy 298,000 mázsára rugó súlyát nem állották volna ki: a szakértők összhangzólag ugy vélekednek, hogy a kupola fenntartására czélzó bármely eszközök kivételök nem voltak, és haszontalanok lettek volna, s így az e czélra szükségelt költségek is — melyek közelítőleg számitva összesen legalább is 168,000 ftra tehetők — elpazarolva leendettek.

KÜLFÖLD.

Poroszország. Bismarck gróf szabadságra megy, helyettese pedig Delbrück. Ez Berlinben a napibeszed tárgya. A berlini független közlönyök ítéletei szerint a szabadalv körökben nem tulajdonítanak a gróf távozásának mélyebb politikai fontosságot. A conservatív, illetőleg feudális párt közlönyei azonban az ellenkezőt tartják. De akármi idézte elő Bismarck távozását, legyenek a motívumok akár politikaiak, akár nem, tény az, hogy a nemes gróf távolléte Poroszország viszonyát a külföldhöz aligha megjobbitja. Ezen irányban már kétes hangok hallatszanak, és különösen Franciaország ugy látszik figyelmes szemmel kíséri éjszaki Németország dolgait. Ennek bizonyítására közöljük egy angol lap párisi levelezőjének azon állítását, miszerint Párisból diplomatai sürgönyök mentek Berlinbe, melyek azt követelik, hogy a német vámparlament ne foglalkozzék politikai ügyekkel. A levelező ebből azt következteti, hogy a Porosz- és Franciaország közti viszonyok többé nem oly kedvezők, mint még csak néhány nappal ezelőtt. Ha ezen hír valószínű, akkor a francia sürgönyökre adandó válasz gyakorlottsabb tolat kíván, mint a milyen Delbrücké.

Bismarck a sajtó megszorítására irányuló törekvéseiben szeret Angolországra hivatkozni és annak intézményei által igazolni felfogását. Az angol lapok nem igen köszönik meg, hogy a porosz conservatív államférfiu az angol intézmények elferditése által igyekszik reactionarius törekvéseit eltakarni. Ilyenkor aztán kissé megleckezik a porosz miniszterelnököt. Elmondják, hogy Angliában még fennáll néhány ódon törvény a szabad sajtó ellen, melyeket eddig azért nem törültek el, mivel senki sem tartja érdemesnek és senki sem tart attól, hogy hivatkozás fog azokra történni. Igaz, hogy Londonban Newgate börtönben egykor híres emberek voltak fogva, mert a sajtótörvények ellen vétettek, köztük a derék Defoe, Robinson szerzője. Igaz, hogy régebben még a parlamenti beszédek közlöt is megfenyítették, sőt azon törvény, mely a parlamenti beszédek közlését tiltja, mind e napig fennáll és ép ugy fennáll egy másik törvény is, mely tiltja, hogy idegenek a parlamenti vitákon jelen legyenek. De ezért semmi sincs jobban biztosítva a sajtó szabadság és a parlamenti nyilvánosság, mint Anglia politikailag tapintatos népe közt. Ha Bismarck a régebbi törvényeket ismeri, akkor az újabb gyakorlatot is szemügyre kellene vennie.

Törökország határszéléről írják, hogy a török kormány Bosnia összes muzulmánjait berendelte a hadseregbe. A fegyverek már ki is osztattak közöttük. A porta Szerbiát szándékszik minden oldalról körülkeríteni, hogy ez ország és Bosnia, Bulgária és Herzegovina közt az összeköttetést teljesen megszakítsa. A Seik-ul-Islam minden hívőt titkon felszólított, hogy seregjeljen a szultán zászlói alá. A bosniai muzulmánok még eddig nem igen lelkesülnek. Omer pasa főbádi szállását Novi Bazarnak szándékszik felállítani. Ez a vizslát legfőbb fokára mutatja. Tény az, hogy a szerb határ hosszabban szanczok ástattak, ámbár a szerb kormány még mindig loyálisát bizonygatja. Montenegróban sem biznak.

A határok megszállattak és a Montenegrón át vezető katonai ut megőrszítettet. Különben azt hiszik, hogy Filipovicsnak sikerült Nikola herezeget a porta elleni támadástól lebeszélni. Hírlik, hogy három francia mérnöktábornok fog Serajevoba érkezni, hogy e várost Mostar és Seniczához hasonlólag erősítsék. Bosnia telve van lengyel tisztekkel, kik a török hadsereg legjobb erejét képezik.

Dunafejedelemségek. Egy bukaresti távirat szerint a román kormány határozottan kinyilvánítja, hogy az utóbbi napokban az európai lapok által terjesztett szerb, meg bolgár banlák Romániában való szervezéséről szóló összes hírek tisztán csak tendenciosus kohlományok. Ugyanezt állítja egy párisi lap is. Ezen hivatalos nyilatkozat ellenében mégis kiemelendő, hogy Bibikoff orosz tábornok topographiai tanulmányai, melyről már a mult hónapban szóltunk, még mindig riasztó hírekre adnak okot. Az orosz tábornok jelenléte által szított izgatottság Bulgáriában, az orosz agitatio fókuszában, napról napra fokozódik. Bulgária helyzetéről szóló legújabb hírek azt mondják, hogy a tábornok titkon kiosztogatta a jelszót, és hogy a szükséges pénzüsségeket is deponálta. Sibistriánál állítólag új jó fegyverek raktárát fedezték fel. Fuad pasa Sz. Pétervárból Bibikoff viselete ellen panaszt emelt.

Nyilt levelezés.

A kath. autonomia körüli mozgalmak naponta fejlődnek.

Már három külön tervezet fekszik nyomtatványban előttünk. Egyik, melyet a magyar püspöki kar munkalataul az Idők Tanuja közölt. Másik az erdélyi kath. status értekezletének terve. Harmadik az erdélyi püspöké, mely a febr. 9-ken megnyilt erdélyi gyűlés számára készült.

Mióta az Idők Tanujában megjelent tervezet a kath. szervezkedés részleteit közlatajdonná tette, hozzánk is halmazuk jönnek a felszólalások, nyitnök meg lapunkat a nézetek közlésének s a megvitatásnak.

Bár tettük volna ezt régebben, azóta hiszszük, megnyugtató vágásban haladhatnának ezen nagy horderejű ügyek. Epen ellenkezőre lettünk felszólitva biztató kilátások fejében.

Ma már ezen túl vagyunk s nem tehetünk egyebet, mint lapunkban ismét egy külön rovatot nyitni a vélemények szabad fejtegetésének, kérve, kényszerítve az ügy harcosait, ne tévesszék soha szem elől, hogy nekünk egyesítésre s nem szétágazó működésre van szükségünk, s a szelid kapacitatio határozott elvünk, s ha sajnálatosan a végletek, derekaink a törésre dolgoznak, mi a szellemi hódítás barátai vagyunk, s nem helyeselhetjük a kedélyek elkeserítését.

A Gondviselés ugy akarta, hogy állam és egyház ujaerájának egy jelszava legyen: 1848. A csata dereka az államban meg van nyerve, miért kételkedjünk, hogy az egyház terén elverszítsük a csatát.

A tárgyilagos higgadt szó gondolkozásra kényszerít, a heves támadás provokál. Ha néha e nomen is közlünk mutatványokat, azért történik, hogy a hangulatról is nyujtsunk az ügy érdekében tanulságot.

Fehérmegye, febr. 7-én. „Az alpapságnak nem lehet tovább haboznia, miután a kérdés mai stadiumán határozott szinben válnak szét a lapok; választania kell és akar nem akar, szint vallania.“ Ezeket mondja a többi között a „Független Lapok“ 32-dik számában e becses lapok pozsonyi levelezője, s meg kell vallanom, hogy az idézett pozsonyi szavak igazságában nálunk csak azok kételkednek „qui oculis habent, et non vident, aures habent, et non audiunt.“

Üdvözljük a pozsonyi levelezőt, s biztosítjuk őt, hogy a fehérmegyei alpapság annak idejében választani és szint vallani fog.

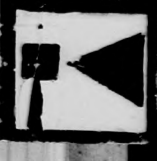
E meggyőződésünk megszilárdításában nagy része van az „Idők Tanuja“ szerkesztőjének, ki a püspöki munkalattal, vagy legalább annak szellemével a közönséget valahára megismertette.

Nem tartozom azok közé, kik a mostani püspöki kart az 1848-ik év színvonalán állónak hiszik; soha nem voltam oly vérmes, hogy remélni mertem volna, miszerint azon episcopatus, melynek tagjai legalább egy részben, épen nem alkotmányos érzelmeiknek köszönik méltóságukat, hatalmukat, uralkodásukat, — ismétlem, soha nem mertem binni, hogy ezen episcopatus az alkotmányos élettel, a demokráta eszmékkel csak oly könnyen megbarátkozzék, hatalmát az alpapsággal s a hivekkel megoszssa, egyházunk megszilárdítására, alkotmányos életünk teljes kifejlesztésére, hazánk boldogítására áldozatul hozza; de hogy a klerus legmunkásabb osztályának, az alpapságnak ohajait oly kevésé ismerje, ennek s a világi katholicusoknak reális reformokat, teljes autonómiát sürgető követelését oly semmibe vegye, arra nem voltam teljesen elkészülve.

Az „Idők Tanujának“ volt bátorsága bennünket e munkalattal megismertetni, de egyuttal vakmerősége is volt az e munkalattól méltán gáncsoló, elvektől, és nem pénzösszegektől, nagyuri kegyektől vezérelt „Független Lapok“ ép eme független, egyenes magatartásáért nemtelentl megátadni. Isten bocsássa meg Lonkay Antal urnak e minden szabadabb mozzanatot, minden józanabb szót elfojtani törekvő reactionarius tendentiáját, — Isten bocsássa meg neki; mert a történet, ha valaha érdemesnek tartaná őt csak egy szóval is megemlíteni, bizonyosan elfogja itélni, szava a kárhoztatás szava lesz. De menjünk a dologra!

Az „Idők Tanuja“ tehát egy, a püspöki karnak tulajdonított munkalattal tett közzé, melyet a „Pesti Hírnök“ ugy állit ugyan elő, mint nem bevézett egészet, mint olyat, mely még lényeges változásokon fog keresztül menni; de azt, — hogy e munkalattal csakugyan a püspöki kar titkos tanácskozmányainak gyümölese, szintén elismeri.

Már most kérdezzük, vajjon mit akart a püspöki kar, midőn e munkalattal az „Idők Tanujában“ kinyomatta? Tán tapogatózni, a hangulatról megismerni? És mi szándéka volt akkor, midőn a „Pesti Hírnökben“ ugyannerre vonatkozólag amolyan i b i s, r e d i b i s-féle dolgokat íratott? Tán a felháborodott alpapságot és világi hiveket, kik a „Független Lapokban“ e

munkálatot indignatióval utasítják vissza, lecsillapítani? Az első czél eléretett ugyan, de ezen a püspökök magas gyülekezete legkevésbé örvendhet; mert e sikert nagyon drágán, azon most már teljesen megrendült bizalom árán vásárolta meg, melyet eddig legalább az alapság egyrésze benne helyeztetett. A második operáció még sokkal szerencsétlenebb! Uram! a szomszagtól kinzott ember csak annak a kezéből fogadja szívesen az üdítő italt, kiről meg van győződve, hogy nyújtott itala nem fog torkán akadni, nem fogja őt megfojtani.

Ily valódi üdítő szert várt a hivekkel egyesült alapság a püspöki munkálatban; de midőn ez eléje tétetett, azonnal meggyőződött, hogy azt érintenie, bajának súlyosbitása nélkül nem lehet. — És mi azt hiszték, hogy az alapság, ha kell, még várni és ttrni fog, de e munkálatot el nem fogadja soha! Mi a „Független Lapokká! az 1848-diki püspöki munkálatot óhajtjuk alapul, s meg vagyunk győződve, hogy kívánságunk a világi hivek részéről is a leghatásabban támogattni fog.

Hallgassa meg a püspöki kar kérésünket, ismerje fel a helyzetet, egyesüljön szorosán az alapsággal és a hivekkel, emelkedjék a kor szín-

vonására, legyen kezdeményezésében bátor, nagszerű, és ekkor, de csakis ekkor mondhatja el: „nec portae inferi praestabunt.“

Ha ez nem így történék, ha a püspöki kar azon szellemmel, mely azt eddig ezer bübájával mintegy megigézve hatalmában tartotta, s mely az „Idők Tanuja“ által közölt munkálatban is oly szembezőkő, — szakítani vonakodnék; ha ezentul is inkább a kormány hatalommal, mint természetes szövetségeseivel, az alapsággal és a hivekkel kívánna egyesülni: akkor a magyar kath. anyaszentegyházban küzdelmek előestéjén állunk, melyeknek folyása az „Idők Tanuját“ nem sokára utolsó kártyája kijátszására kényszerítendi s kimenetele mind Lonka y-t mind a vele rokonszenvezőket meg fogja semmisíteni.

Legyen meggyőződve a püspöki kar, hogy az a szellem, mely az „Idők Tanuja“ és „Pesti Hírnök“ lapjain sötétlik, nem barátokat, hanem ellenségeket szerez az összes klerusnak, s a klerussal egyszersmind a kath. anyaszentegyháznak is.

Még egyszer ismétlem tehát: ujjabb, szabadeltvűbb, az 1848-diki évi püspöki munkálaton, mint alapon nyugró kezdeményezést, s ekkor bátran álljunk meg Isten, ember előtt, nyugodtan várhatjuk

a történet ítéletét, mely egykor fölöttünk is ki fog mondatni; mert „die Weltgeschichte ist Weltgericht.“

Isten velünk!

ESTI POSTA.

Bécs, febr. 12. Ma a magyar delegáció külügyi és hadügyi osztályai tanácskozásokat tartottak. A külügyi osztály tanácskozásait befejezte, Pulszky szerkeszti a jelentést. A pénzügyi osztály holnapra várja a közös miniszterium részletes kimutatását és valószínűleg holnapután fejezi be tanácskozásait.

Bécs, febr. 12. A reichsrath delegáció budget vizsgáló bizottsága megállapította a külügyi költségvetésről végleges jelentését, s belefoglalta a piros könyvből a következő mondatot: Ausztriának békére van szüksége, hogy consolidálhassa magát és ujerőre kapjon. A piros könyv tehát arra mutat, hogy a mostani külügyminiszter elismeri az állam ezen szükségletét. Ezután a pénzügyi költségvetés feletti tanácskozás vette kezdetét.

Bécs, febr. 13. A birodalmi tanács alsó házában Roter indítványozza, hogy hivassék fel a kor-

mány a táviratokra nézve egyenletes díjt behozni a monarchia egész területén. Az igazságügyminiszter Ljubissa interpellációjára válaszolva, stálistie kimutatja, hogy a dalmát hivatalnokok haladnak a tartomány nyelvének elsajátításában, s hogy ez nem hátráltatja, miszerint az esküdtészek Dalmátiában szerveztessenek. Petrámos az ügykezelésre vonatkozó indítványa az illető bizottmányhoz utasított.

Páris, febr. 11. (Este.) A „France“ írja: A concordatum revisióját tárgyzó alkudozások Róma és Ausztria közt, komoly nehézségekbe ütköznek. Beust báró követelte, hogy az alkudozásokat megelőzőleg a concordatum teljesen érvényben kívül helyeztessék; a pápa ellenben óhajtja, hogy a jelenleg fennálló concordatum szolgáljon a módosítások alapjául.

A „France“ még hozzátészi: „Hasonló körülmények közt Poroszország bensőbb viszonyra törekszik Rómával. Tudni véljük, miszerint Poroszország lépéseket tesz annak kieszközlése végett, hogy Berlinben apostoli nunciatura állíttassék.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
ZOVÁNYI J. MIHÁLY.

T Ö Z S D E.

Pesti áru- és értéktőzsde			Magyar értékpapírok árkelete.			Bécsi börze			Részvények.			Elsőségi kötvények.		
február 12-án.			február 14-én.			február 14-én.			február 14-én.			február 14-én.		
Gabna-árak.			Államadósság.			Sorsjegyek.			Nemzeti bank.			1862. Erzsébet vasut.		
Buza bántási	83-84	5.75-5.85	Pesti keresked. bank	640.-	648.-	Hitelintézeti	100	130.75	710.-	711.-	1867. államvasut.	84.50	85.-	
" tiszai	86-87	6.60-6.70	Budai keresk. és iparb.	200.-	208.-	Dunagőzhajózási	40	92.50	187.10	187.30	Déli vasut.	97.50	98.-	
" pesti	88-89	5.75-5.85	Magyar hitelbank	224.-	228.-	Budai	20	26.50	76.50	77.-	Északi vasut.	91.-	91.50	
Kétszeres	86-87	6.60-6.70	Pesti takarékpénztár	1425.-	1450.-	Eszterházy hg.	120	120.-	625.-	628.-	Cseh nyugoti vasut.	88.50	89.-	
Rozs	88-89	5.75-5.85	Budai	432.-	435.-	Salm	32	33.-	113.50	114.-	Tiszai vasut.	91.-	91.50	
Árpa serfőzésre	68-70	2.85-3.10	Pesti hengermalom	1280.-	1300.-	Falfly	26	27.-	173.-	175.-	Gal. Károly Lajos vasut.	91.25	94.75	
Zab	45-47	1.78-1.80	Pannonia gőzmalom	1980.-	2000.-	Clar	27	28.50	1742	1747	Magyar észak. vasut.	80.-	80.50	
Kukorica bántási	78-80	4.65-4.75	I-só budapesti gőzmalom	815.-	820.-	St. Genois	20	24.25	251.-	251.20	Lemberg-csernov. vasut.	80.-	80.50	
" uj	68-70	2.85-3.10	Budai gyár-telep	453.-	455.-	Windischgrätz	20	17.50	169.-	169.50	Erdélyi vasut.	81.25	81.75	
Köles	68-70	2.60-2.80	Concordia gőzmalom	880.-	885.-	Waldstein	21	22.-	142.50	143.-	Ausztr. Dunagőzhajóz. társ.	94.-	95.-	
Répeze	45-47	1.78-1.80	Budai királymalom	565.-	575.-	Kegelevich	10	15.-	208.-	203.50	Pesti lánchid	115.-	116.25	
Záloglevelek.			Szegedi kivit. gőzmalom	700.-	710.-				172.25	172.75				
Nemz. bank kisors. ezüst	95.90	96.10	I. újpesti szeszimontó	608.-	718.-				150.-	150.50				
Magyar földhitelintézeti	91.20	91.40	Pestbudai butorkézmű	215.-	218.-				137.-	137.25				
Ausztriai	101.-	102.-	Magyar biztosító-társulat	665.-	670.-				137.-	137.20				
			Pannonia viszonzbizt.-társ.	255.-	260.-				81.-	83.-				
			Pesti biztosító-intézet	235.-	240.-				141.-	141.50				
			Magyar észak. vasut	85.-	85.50				492.-	494.-				
			Pesti közuti vasútja	467.-	470.-				375.-	380.-				
			Kereskedelmi épület	390.-	400.-									
			Lánchid	377.-	382.-									
			Alagut	68.-	69.-									
			Magyar földh. záloglevél	91.-	91.50									
			Pesti keresk. b. zálogl.	96.50	97.-									

HIRDETÉSEK.

HIRDETMÉNY.

Hivatkozással a Magyar vasuti közlőszolgálat alírási feltételeire ezennel közhírré tétetik, hogy az alíráások összege le nem szállított és hogy a befizetések 2-ik részlete azaz 50 frank kötvényenként folyó évi Február hó 15-től 20-ig vagy Napoleonsdorban, vagy papirpénzben frankja 47 kerral számítva befizetendő.

Pest, 1868 Február 12-én.

Magyar Földhitelintézet.
Magyar Általános Hitelbank.
Első magyar általános biztosító társaság.

Misemondó ruhák

pluvialek, dal-harisnyak és czipők, mónstranzók, kelyhek, ciboriu-mok, gyertyatartók, kereszttek, paci-ficálék, füstölők, lámpák,

valamint mindennemű **EGYHÁZI SZEREK** legújutányosabb áron kaphatók

ÜBERBAUER ALAJOS

gyáraktrában váczí-utca 15. sz. Peste n.

Árjegyzékek és minden utasítás kívánatra beküldetik.

Az idei farsangban rendezendő fényes kiállítású

POLGÁRI BÁL

Ő Felsőgök ittléte ideje alatt, szombaton, február 15-én az e czélnak megfelelően és pontosan díszített

VIGADÓI TERMEKBEn fog tartatni.

Abbani résztvevés végetti alírási izek találhatók: Forstinger A. M. ur díszmükereskedésében, Dorottya-utca; Fischer Károly ur czukrásznál, szervita-tér, „a Hebehez“; Balitzky Sándor ur ur dívattermében, váczí utca; Szemek és Mayer (ezelőtt Medetz) uraknál, váczí utca; Privorszky F. színbáztéri; Wimmer M. szénatéri; Burger J. „Páris városához“ czimzett; Benkert K. Teréz-templom átelleni és Frohner J. kávéházaikban; végre a Vigadó irodájában is.

Mély tisztelettel,
Frohner János.

II. ÉVF

Előszó

Belgatási díj

4-hasábos

Re

„FÜGG

köv

Február—m

Február—aj

Február—ju

E

Az auto egyházba M már minden bocsánatot k ket őszintén jéről kevese nézetet.

Ez szab desben forg erre is némi munkálatról nak tünjék.

Kikerül ges megeml szokat, mel bani nagy l említették kedtek 186 gyekben, a mindenütt a Talán a szárnyaló é magyarázat

Az első czáfol, a má sok is vaku

S ha me ez oldalról megfejtése?

Aligha ismét egyed házi or

Azaz a testans veziünk.

Két dol hozottakbar suly valóság ját a testvé s a lehető f megfejtene ményből, m s együttmű

Am tag egyházuk hogy az öök — paps összetartás érdekeiket dik s dolga már felhoz nélkül bösz is a kiméle

S z o b sát respect Lonovi mer, Jek püspököket a hasonlat protestans lom ellené

Ily tény demli, hogy inkább tar sajtásáigait deséből e állnak.

Ha val ganismus b daul a jezs letünt kors landó képé

És a hatlan ere ben, mint a